

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-2-163
Karar Sayısı : 10-71/ 1483-569
Karar Tarihi : 10.11.2010

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ (İkinci Başkan)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Ümit Nevruz ÖZDEMİR, Ekrem SOLMAZ, Hatice YAVUZ

C. BAŞVURUDA BULUNAN : - Gizlilik Talebi Bulunmaktadır.

20

D. HAKKINDA İNCELEME YAPILANLAR:

- Göлтаş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş.
Vişnezade Mah. Prof. Dr. Alaeddin Yavaşca Sok. Marmara Apt.
No:4/2 34357 Beşiktaş/İstanbul
- Burdur ve Isparta illerinde faaliyette bulunan hazır beton üreticileri

E. DOSYA KONUSU: Göлтаş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş.'nin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini, Burdur ve Isparta illerinde faaliyette bulunan hazır beton üreticilerinin ise 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi ihlal ettiği iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle;

40

- Göлтаş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş. (Göлтаş Çimento) tarafından şikayetçiye uygulanan çimento fiyatının bir ay içerisinde KDV hariç 85 TL/ton'dan 120 TL/ton'a yükseltildiği ve bu seviyede sabitlendiği,
- Buna karşın Göлтаş Hazır Beton ve Yapı Elemanları Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Göлтаş Hazır Beton) tarafından Isparta'ya 105 TL'ye satılan C-25 tipi hazır betonun Burdur'da KDV dahil 70 TL'ye satıldığı,
- Faaliyete yeni geçmiş bir hazır beton tesisi işletmecisi olan şikayetçinin çimento bulmakta zorluklar yaşadığı,
- Göлтаş Çimento yetkilileri tarafından şikayetçiye Isparta pazarına hazır beton satılmaması yönünde tehditler yapıldığı,
- Göлтаş Çimento yetkilileri tarafından söz konusu uygulamaların hazır beton pazarında faaliyette bulunan diğer firmalarca da gerçekleştirilmesi yönünde çaba gösterildiği ve Göлтаş Çimento'nun pazarda faaliyette bulunan diğer hazır beton firmaları tarafından da desteklendiği

iddia edilmiş ve 4054 sayılı Kanun kapsamında gerekli yaptırımların uygulanması talep edilmiştir.

50 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 08.06.2010 tarih ve 4513 sayı ile intikal eden başvuru üzerine yapılan inceleme neticesinde hazırlanan 07.07.2010 tarih ve 2010-2-163/İİ-10-372.ÜNÖ sayılı İlk İnceleme Raporu, 10.06.2010 tarih ve 10-52 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 3.11.2010 tarih ve 2010-2-163/ÖA-10-372.ÜNÖ sayılı Önaraştırma Raporu 9.11.2010 tarih ve REK.0.06.00.00-110/539 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-71 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

60 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; dosya konusu iddialara yönelik olarak, Göltaş Çimento'nun 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesini ve Isparta ve Burdur illerinde hazır beton sektöründe faaliyet gösteren firmaların aynı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği yönünde herhangi bir bilgi ve belgeye ulaşılamadığından anılan teşebbüsler hakkında aynı Kanun 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikâyetin reddedilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Önaraştırma Yapılan Teşebbüsler

70 Önaraştırma konusu iddialar temel olarak, hazır beton ve çimento sektöründe faaliyet gösteren Göltaş Çimento'nun başvuru sahibine mal vermeyi reddettiği ve Göltaş Çimento'nun Isparta ve Burdur ilinde faaliyet gösteren diğer hazır beton firmaları ile birlikte, başvuru sahibini piyasa dışına itmeye çalıştığına ilişkindir. Bu kapsamda, Isparta ve Burdur'da çimento üretiminde önemli payı olan Göltaş Çimento ile Isparta ve Burdur illerine hazır beton satışı yapan dört teşebbüste yerinde inceleme yapılmıştır.

I.1.1 Göltaş Çimento¹

1973 yılında Isparta, Burdur, Antalya ve kısmen Denizli bölgesine çimento satışı yapmak amacıyla faaliyete başladığı belirtilen Göltaş Çimento'nun toplam klinker üretim kapasitesi 6.200 ton/gün, çimento üretim kapasitesi ise 600.000 ton/yıldır. Şirketin hisseleri İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem görmektedir.

80 Göltaş Çimento'nun iştiraki olan Göltaş Hazır Beton ise hazır beton sektöründe 1996 yılından itibaren faaliyet göstermektedir. Göltaş Hazır Beton'un Isparta, Burdur, Antalya, Manavgat, Yeniköy ve Alanya'da hazır beton üretim tesisleri bulunmaktadır.

I.1.2. Kartaş Hazır Beton Yapı Elemanları Sanayi Nakliyat ve Ticaret Ltd. Şti.

Kartaş Hazır Beton Yapı Elemanları Sanayi Nakliyat ve Ticaret Ltd. Şti. (Kartaş Beton)'nin Isparta'da iki, Afyon Sandıklı'da bir adet olmak üzere toplam üç adet hazır beton tesisi bulunmaktadır. Isparta Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan tesisin, Keçiborlu, Dinar, Uluborlu, Senirkent, Dazkırı ve Burdur'a, Isparta merkezde bulunan tesisin Eğirdir ve Isparta'ya satış yaptığı, Afyon'da bulunan tesisin ise Isparta ve Burdur'a herhangi bir satışının bulunmadığı belirtilmiştir.

Isparta'daki tesislerin çimento ihtiyacının yaklaşık %(.....)'unun (.....)'tan, %(.....)'inin ise (.....)'dan temin edildiği ifade edilmiştir.

¹ Göltaş Çimento'nun internet sitesinden faydalanılmıştır. <http://www.goltas.com.tr/index.asp?pid=2>

90 **I.1.3. As-Ado Hazır Beton San. Nakliyat ve Tic. A.Ş.**

Dosya kapsamında elde edilen bilgilere göre, As-Ado Hazır Beton San. Nakliyat ve Tic. A.Ş. (As-Ado Beton) 2007 yılında faaliyet göstermeye başlamıştır. As Çimento'nun bir kuruluşu olduğu belirtilen As-Ado Beton'un Isparta, Denizli, Konya, Aydın (Ortaklar ve Didim), Antalya, Alanya, Manavgat ve Korkuteli'nde hazır beton tesisleri bulunmaktadır. Isparta'da yer alan tesisin kapasitesinin (.....) m³/saat olduğu belirtilmiştir.

100 As Çimento ise Burdur ili Bucak ilçesinde yer almakta, ancak şirketin Burdur'da hazır beton tesisi bulunmamaktadır. Isparta'da yer alan tesisin ise yüksek nakliye masraflarından dolayı Burdur'a çok düşük miktarlarda hazır beton satışı yaptığı ifade edilmiştir.

I.1.4. Ata Beton Ltd. Şti.

Ata Beton Ltd. Şti. (Ata Beton)'nin ana hissedarı Atabey Belediyesi olup, şirketin 1988 yılından beri faaliyet gösterdiği belirtilmiştir. Ata Beton'un, Akçay Deresi ve Kuleönü'nde olmak üzere iki adet hazır beton tesisi bulunmaktadır, ancak Kuleönü'nde bulunan tesis hâlihazırda hukuki sorunlar nedeniyle faaliyette değildir. Kapatılan bahse konu tesisin başka bir yere taşınmasının planlandığı ifade edilmiştir. Şirketin çimento ihtiyacının tamamının (.....)'dan temin edildiği ve hâlihazırda faaliyette bulunan hazır beton tesisinin kapasitesinin (.....) m³/saat olduğu belirtilmiştir.

110 **I.1.5. Gürler İnşaat Taahhüt Madencilik Nakl. Hazır Beton İth. İhr.Tic. ve San. A.Ş.**

Gürler İnşaat Taahhüt Madencilik Nakl. Hazır Beton İth. İhr.Tic. ve San. A.Ş. (Gür Beton)'un Burdur ilinde iki adet hazır beton tesisi bulunmaktadır. Şirketin çimento ihtiyacının tamamının (.....)'dan doğrudan temin yoluyla karşıladığı ifade edilmiştir. Dosya mevcudu bilgilere göre Gür Beton sadece Burdur ve ilçelerine satış yapmaktadır. Şirketin her bir tesisinin ortalama üretim kapasitesinin (.....) m³/saat olduğu ifade edilmiştir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

120 Çimento temel olarak beyaz çimento ve gri çimento olmak üzere iki ana ürün grubuna ayrılmaktadır. Gri çimento, inşaat ve alt yapı sektörünün en büyük girdilerinden birisi durumundadır. Beyaz çimento ise daha çok yapıştırıcı ve derz dolgu malzemeleri, mimari ve dekoratif betonlar, prefabrik dış cephe panelleri, prekast elemanları üretiminde kullanılmaktadır. Bu bakımdan beyaz çimentonun kullanım alanı ve miktarı gri çimentoya oranla çok azdır.

Beyaz ve gri çimentonun (özellikle bunların girdisi konumundaki klinkerin) üretim süreçleri birbirinden ayrı yürütülmekte olup, bunların arz ve talep bakımından ikame olması söz konusu değildir. Bu bakımından bu iki çimento türünün ayrı pazarlar olarak ele alınması gerekmektedir.

130 Çimento türleri ile ilgili bir diğer ayırım ise "torbalı" ve "dökme" olmak üzere pazarlama yöntemi açısından yapılmaktadır. Ayrıca, içerisindeki katkı maddesine göre de çeşitli ürün gruplarına (PKÇ 32,5, PÇ 42,5 gibi) ayrılmaktadır.

Dosya konusu başvuru, çimento sektörü bakımından, hazır beton üretimi gerçekleştiren bir teşebbüse mal verilmesinin reddedilmesine ilişkindir. Hazır beton

üretiminde ise temel olarak dökme çimento kullanılmaktadır. Ayrıca dökme çimento, hazır beton tesislerinin yanı sıra diğer endüstriyel üreticiler ve silosu olan büyük inşaat şirketleri tarafından kullanılmakta iken; torbalı çimento, “elle beton dökümü” gibi daha düşük yoğunluklu tüketim gerektiren işlerde kullanılmak üzere talep edilmektedir.

- 140 Torbalı ve dökme çimento, sadece tüketicileri açısından değil, tüketim merkezleri açısından da farklılık göstermektedir. Dökme çimento müşterileri genellikle şehir merkezlerinde yer almaktadır. Ayrıca dökme çimentonun nakliyesi, kapalı özel kamyonlarla (silobas) yapıldığından tek yönlü nakliyeye neden olmakta ve bu da nakliye maliyetini yükseltmektedir. Buna karşılık, torbalı çimentonun nakliyesi, genel amaçlı nakliye kamyonlarıyla yapılabilmekte ve çift yönlü nakliye avantajına sahip olduğunda, daha düşük nakliye maliyetiyle çok daha uzun mesafelere satılabilmektedir².

Yukarıda yer verilen bilgiler ışığında, çimento ürünü için “torbalı” ve “dökme” ayrımına gidilerek, dökme çimento pazarı incelenmiştir.

- 150 Hazır beton ise; belirli oranlarda çimento, doğal veya yapay agrega, su ve belli katkı malzemelerinin mikserle karıştırılması yöntemiyle üretilen ve üreticiye taze beton olarak sunulan bir inşaat malzemesidir. Hazır beton ürünleri, kullanım amaçları bakımından C14, C16, C18, C20, C25 ve C25+ gibi alt kategorilere ayrılabilmeyle birlikte türler arasında yüksek arz ikamesi bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, dosya bakımından ilgili ürün pazarları “dökme çimento pazarı” ve “hazır beton pazarı” olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

I.2.2.1. Dökme Çimento Pazarı Bakımından

- 160 Çimentonun yükte ağır pahada hafif niteliği, çimentonun ekonomik olarak satılabildiği bölgeyi sınırlandırmakta, bu bölgeyi büyük ölçüde nakliye masraflarının ürünün fiyatına ve/veya toplam maliyetine oranı belirlemektedir. Bu bölgenin dışına çimento satılması, nakliye masraflarını artırmakta, bu da karlılığı ortadan kaldırmaktadır. Bu nedenle, çimento sektörünü konu alan rekabet hukuku incelemelerinde ilgili coğrafi pazar, fabrikanın bulunduğu yerden 250-300 km ile çevrelenen bölge dikkate alınarak bölgesel seviyede belirlenmektedir.

- 170 İlgili coğrafi pazarın bölgesel seviyede belirlendiği bu gibi durumlarda, incelenen bölgeler arasında ürün giriş çıkışını ele alan Elzinga-Hogarty testi, ilgili coğrafi pazarı tespit etmekte kullanılan yöntemlerden biridir. Elzinga-Hogarty testinin genel mantığı şu şekildedir: eğer belli bir coğrafi pazara dışarıdan girişler (ithalat) ve o bölgeden dışarıya çıkışlar (ihracat) az oluyorsa, o bölgede ilgili ürünün fiyatı diğer bölgelerden bağımsız olarak tespit edilebilecektir. Bu durumda bu bölge, ilgili coğrafi pazar olarak tanımlanabilecektir.

Coğrafi pazarın tespitinde, Avrupa Komisyonu (Komisyon)’nun da, bazı kararlarında Elzinga-Hogarty testi gibi ticaret akışı testlerinden faydalanmış olduğu görülmektedir. Komisyon, Saint-Gobain/Wacker-Chemie/NOM davasında, Elzinga-Hogarty testini kullanmış ve bir pazara “%15’lik dışarıdan giriş miktarının düşük olduğu” sonucuna vararak, söz konusu bölgenin ilgili coğrafi pazarı teşkil ettiği neticesine ulaşmıştır. Benzer bir biçimde Rekabet Kurulu da, özellikle çimento sektörüne yönelik çeşitli

² 19.10.2006 tarih ve 06-77/992-287 sayılı Rekabet Kurulu Kararı

180 kararlarında söz konusu testi detaylı bir biçimde ele alarak coğrafi pazarı tanımlamıştır.

Elzinga-Hogarty testi, nakliye bilgilerini kullanan iki ölçüte dayanmaktadır:

- 1) Bir bölgeye girişlerin aynı bölgedeki satışlara oranı, LIFO,
- 2) Bir bölgeden çıkışların aynı bölgedeki üretime oranı, LOFI.

Bu iki değer yüksek seviyelerde çıkması, incelenen bölgenin coğrafi pazarı oluşturduğunu göstermektedir. Yukarıda da belirtildiği gibi Komisyon'un uygulamalarında %85 LİFO ve LOFİ değerleri yeterince yüksek kabul edilmiş ve bu değerlerin meydana getirdiği bölge, ilgili coğrafi pazar olarak değerlendirmeye alınmıştır. Bu çerçevede, LİFO ve LOFİ aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

$$LIFO = (\text{Üretim}(P) - \text{İhracat}(X)) / \text{Tüketim}(C) \quad (1)$$

190 Tüketim; üretimden ihracatın çıkarılması, ithalatın (M) eklenmesi ve mal stoğundaki (I) değişimin çıkarılmasıyla elde edilmektedir. Bir başka ifadeyle,

$$C = P - X + M - \Delta I \quad (2)$$

Mal stokları sabit olduğu durumlarda, (2) nci denklemin (1) inciye konulmasıyla aşağıdaki eşitlik elde edilmektedir:

$$LIFO = 1 - (M/C) \quad (3)$$

LOFI'nin formüle edilmiş hali ise şu şekildedir:

$$LOFI = (P - X) / P$$

(2) nolu eşitlik kullanıldığında LOFI,

$$LOFI = 1 - (X/P) \quad (4)$$

200 şeklinde elde edilmektedir.

Tablo 1: LİFO ve LOFİ oranları

İLLER	LİFO Oranları (%)	LOFİ Oranları (%)
Isparta	71	25
Isparta + Burdur	91	17
Isparta + Burdur + Antalya	72	69

Kaynak: Teşebbüsler ve TÇMB

210 Tablo 1'de de görüldüğü üzere, coğrafi pazar Göltaş Çimento'nun faaliyet gösterdiği Isparta olarak ele alındığında o bölgedeki üretimin tüketimi karşılama oranını gösteren LİFO ve o bölgedeki üretimin ne kadarının yine o bölge içinde satıldığını gösteren LOFİ değerleri eşik değerlerinden düşük çıkmaktadır. LİFO değerinin düşük çıkması Isparta'ya diğer illerden önemli miktarda çimento girmesinden, LOFİ değerlerinin düşük çıkması ise Isparta'dan diğer illere yüksek miktarda çimento satılmasından kaynaklanmaktadır. İl dökme çimento tüketimlerine oranla Isparta'dan yüksek miktarda satış yapılan ve Isparta'ya yüksek miktarda satış yapan Burdur'un analize eklenmesi ile LOFİ değeri yükselmiş, fakat Isparta ve Burdur'dan diğer illere yüksek miktarda çimento satışı yapılması sebebiyle LİFO değeri daha da düşmüştür. Daha sonraki aşamada Isparta ve Burdur'dan en yüksek satışın yapıldığı Antalya'nın eklenmesi ile LOFİ değeri belirli oranda yükselmiştir. Bir sonraki aşamada analize belirtilen üç ile en yüksek satış yapan Konya ve Denizli illeri eklenebilirdi. Öte

220 yandan Konya ve Denizli'den Isparta, Burdur ve Antalya illerine yapılan satışlar üç ilin toplam tüketiminin sırasıyla %11 ve %6'sını oluşturmaktadır. Ayrıca Konya ve Denizli'den belirtilen üç il dışındaki Konya, Denizli, İzmir, Muğla ve Aydın'a yüksek miktarda dökme çimento satışı yapılmaktadır.

Her ne kadar Isparta, Burdur ve Antalya illerini kapsayan pazar açısından LİFO ve LOFİ değerleri eşik değerlerin altında çıksa da Isparta ve Burdur'da faaliyet gösteren çimento üreticilerinin çok sayıda ile satış yapması ve Antalya'ya ise çok sayıda ilde bulunan çimento üreticisinden satış yapılması nedeniyle ilgili coğrafi pazarın Isparta, Burdur ve Antalya'dan daha geniş tanımlanması durumunda LİFO ve LOFİ değerleri daha da düşük çıkacaktır. Belirtilen nedenlerle dosya açısından dökme çimento pazarı açısından ilgili coğrafi pazar "Isparta, Burdur ve Antalya illeri" olarak tanımlanmıştır.

230 I.2.2.2. Hazır Beton Pazarı Bakımından

Hazır beton, niteliği gereği çok kısa zamanda tüketilmesinin zorunlu olması, stoklanamaması, yüksek taşıma maliyetlerinin birim maliyeti artırması gibi nedenlerle uzun mesafe taşınması mümkün olmayan bir üründür. Bu bakımdan, hem ürünün özelliği hem de taşıma maliyetleri nedeniyle hazır beton, bir hazır beton santralinden yaklaşık 50 km uzaklığa götürülebilmektedir. Nitekim, Rekabet Kurulu'nun çeşitli kararlarında³ da tesislerden itibaren 50 km yarıçapında bir daire belirlenerek alan coğrafi pazar olarak tespit edilmiş ve genel olarak ilgili coğrafi pazar il veya merkez ilçeler ile belirli ilçeler bazında belirlenmiştir.

240 Bununla birlikte başvuru sahibi tarafından Isparta ve Burdur ilinde faaliyet gösteren diğer hazır beton firmalarının kendilerini piyasa dışına çıkarmaya çalıştığı iddia edilmektedir. Isparta ile Burdur il merkezleri arasındaki mesafe 51 km'dir ve bölgede bulunan bazı hazır beton tesislerinin belirtilen iki şehrin merkezlerine uzaklıkları 50 km'nin altındadır. Örneğin Kartaş'a ait olan Isparta Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren tesis Burdur il merkezine 25 km uzaklıktadır. As Ado'ya ait Isparta'nın Gönen ilçesinde faaliyet gösteren tesis ise Burdur il merkezine 35 km uzaklıktadır. Bu nedenle, yalnızca mesafe ölçütüyle ilgili coğrafi pazarın belirlenmesi doğru sonuçların elde edilmesini engelleyebilecektir. Bu sorunun bertaraf edilebilmesi için dosya kapsamında hazır beton açısından ilgili coğrafi pazarın belirlenmesinde gerçekleştirilen üretim ve tüketim miktarlarını dikkate alan Elzinga-Hogarty testi kullanılmıştır.

250 Aşağıdaki tabloda Burdur'da faaliyet gösteren hazır beton tesislerinin 2009 yılı il bazında hazır beton satışları yer almaktadır:

Tablo 2: 2009 yılı hazır beton satışları (m³)

Tesis	Burdur	Afyon
Göлтаş Burdur	(.....)	(.....)
SEF	(.....)	(.....)
Gürler	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüsler

³ Örneğin, 08-73/1156-450, 04-77/1109-278, 06-68/927-266, 08-61/998-390, 08-45/644-243, 08-39/508-185, 08-28/326-109, 08-36/481-169 ve 07-41/447-170 sayılı Kurul kararları.

Tablo 3'te ise Tablo 2'de yer alan verilerle hesaplanmış LİFO ve LOFİ değerleri yer almaktadır.

Tablo 3: LİFO ve LOFİ Oranları

İl	LİFO Oranı (%)	LOFİ Oranı (%)
Burdur	84	99

260 Kaynak: Teşebbüsler

Tablo 3'te de görüldüğü üzere, coğrafi pazar Burdur olarak ele alındığında o bölgedeki üretimin tüketimi karşılama oranını gösteren LİFO ve o bölgedeki üretimin ne kadarının yine o bölge içinde satıldığını gösteren LOFİ değerleri ilgili coğrafi pazarın tanımlanması için gerekli olan değerlerin üzerinde çıkmaktadır. Bu nedenle Burdur'da faaliyet gösteren hazır beton teşebbüsleri açısından ilgili coğrafi pazar "Burdur ili" olarak belirlenmiştir.

Aşağıdaki tabloda Isparta'da faaliyet gösteren hazır beton tesislerinin 2009 yılı il bazında hazır beton satışları yer almaktadır:

Tablo 4: 2009 yılı hazır beton satışları (m³)

270

Tesis	Isparta	Burdur	Afyon
Kartaş OSB	(.....)	(.....)	(.....)
Kartaş Bozanönü	(.....)	(.....)	(.....)
Ata Beton	(.....)	(.....)	(.....)
As Ado Gönen	(.....)	(.....)	(.....)
Göлтаş Isparta	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüsler

Tablo 5'te ise Tablo 4'te yer alan verilerle hesaplanmış LİFO ve LOFİ değerleri yer almaktadır.

Tablo 5: LİFO ve LOFİ Oranları

İl	LİFO Oranı (%)	LOFİ Oranı (%)
Isparta	100	94

Kaynak: Teşebbüsler

280 Tablo 5'te de görüldüğü üzere, coğrafi pazar Isparta olarak ele alındığında o bölgedeki üretimin tüketimi karşılama oranını gösteren LİFO ve o bölgedeki üretimin ne kadarının yine o bölge içinde satıldığını gösteren LOFİ değerleri ilgili coğrafi pazarın tanımlanması için gerekli olan değerlerin üzerinde çıkmaktadır. Bu nedenle Isparta'da faaliyet gösteren hazır beton teşebbüsleri açısından ilgili coğrafi pazar "Isparta ili" olarak belirlenmiştir.

I.3. Teşebbüslerden Talep Edilen Bilgiler Çerçevesinde Yapılan Tespitler

290 Göлтаş Çimento'nun mal vermeyi reddettiği ve hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler tarafından başvuru sahibinin piyasa dışına itildiğine ilişkin iddiaların değerlendirilmesi bakımından teşebbüslerden talep edilen bilgiler önem taşımaktadır. Bu bölümde dosya kapsamındaki iddialar teşebbüslerden gelen bilgiler çerçevesinde değerlendirilmiştir.

I.3.1. Göltaş Çimento'nun Mal Vermeyi Reddettiği İddiası

300

Şikayet dilekçesinde, hazır beton ve çimento sektöründe faaliyet gösteren Göltaş Çimento'nun başvuru sahibine mal vermeyi reddettiği iddia edilmektedir. Mal vermeyi reddetme eylemi belirli koşulların mevcut olması durumunda 4054 sayılı Kanun'un "Hakim Durumun Kötüye Kullanılması" başlıklı 6. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilmektedir. Belirtilen maddenin uygulanabilmesi içinse öncelikle mal vermeyi reddeden teşebbüsün hakim durumda bulunması gerekmektedir. Bu nedenle öncelikle Göltaş Çimento'nun belirlenen ilgili pazarda hakim durumda olup olmadığı değerlendirilecektir. Aşağıdaki tablolarda Isparta, Burdur ve Antalya illeri dökme çimento pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin satış miktarları ve pazar payları yer almaktadır:

Tablo 6: Isparta, Burdur ve Antalya'ya Yapılan Satışlar (ton)

Teşebbüs	Isparta	Burdur	Antalya	Toplam
Göltaş Çimento	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
As Çimento	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Konya Çimento	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Denizli Çimento	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Ado Antalya	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Eskişehir Çimsa	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: TÇMB

Tablo 7: Teşebbüslerin Pazar Payları

Teşebbüs	Pazar Payı (%)
As Çimento	(.....)
Göltaş Çimento	(.....)
Konya Çimento	(.....)
Denizli Çimento	(.....)
Ado Antalya	(.....)
Eskişehir Çimsa	(.....)
Toplam	(.....)

310

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere ilgili pazarda (.....) pazar payına sahip teşebbüs %(.....) pazar payı ile As Çimento'dur, Göltaş Çimento ise %(.....) pazar payı ile (.....) konumdadır. İlgili pazarda Göltaş Çimento'dan daha yüksek bir pazar payına sahip bir teşebbüsün bulunduğu dikkate alındığında, teşebbüsün hakim durumda bulunduğu sonucuna ulaşmak mümkün değildir. Bu bağlamda, gerçekleştirildiği iddia edilen eylemin değerlendirilmesine girilmeden mal vermeyi reddetme iddiasının 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna varılmıştır.

320

Bununla birlikte, yapılan incelemede başvuru sahibinin 2010 yılı içerisinde Göltaş Çimento'dan belirli aralıklarla dökme çimento temin ettiği de tespit edilmiştir. Şikâyetçi 2010 yılının ilk sekiz ayında dört farklı çimento üreticisinden toplam (.....) ton çimento temin etmiş ve bu çimentonun (.....) tonu ise şikâyetçiye mal vermediği iddia edilen Göltaş Çimento tarafından sağlanmıştır.

I.3.2. Hazır Beton Firmalarının Dışlayıcı Faaliyetlerde Bulunduğu İddiası

Şikâyet dilekçesinde, Göltaş Çimento'nun Isparta ve Burdur ilinde faaliyet gösteren diğer hazır beton firmaları ile birlikte başvuru sahibini piyasa dışına çıkarmaya

çalıştığı iddia edilmektedir. Söz konusu iddia 4054 sayılı Kanun'un teşebbüsler arası rekabeti sınırlayıcı anlaşma, uyumlu eylem ve kararları yasaklayan 4. maddesi kapsamında değerlendirilebilir.

330 Başvuruda şikâyetçinin pazar dışına çıkarılması amacıyla Göлтаş Hazır Beton tarafından Isparta'ya 105 TL'ye satılan C-25 tipi hazır betonun Burdur'da KDV dahil 70 TL'ye satıldığı, Göлтаş Çimento yetkilileri tarafından hazır beton pazarında faaliyette bulunan diğer firmaların da benzer şekilde hareket etmesi konusunda çaba gösterildiği ve bunun sonucunda Göлтаş Çimento'nun pazarda faaliyette bulunan diğer hazır beton firmaları tarafından da desteklendiği iddia edilmektedir. Aşağıdaki tabloda Isparta ve Burdur'da faaliyet gösteren hazır beton tesislerinin 2010 yılı aylık bazda ortalama C25 tipi hazır beton fiyatları (KDV hariç) yer almaktadır:

Tablo 8: Tesislerin 2010 yılı Ortalama C25 Tipi Hazır Beton Fiyatları (TL)

Ay	BURDUR			ISPARTA
	Gürler Beton	Sef Beton	Göлтаş Beton	Göлтаş Beton
Ocak	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Şubat	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Mart	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Nisan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Mayıs	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Haziran	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Temmuz	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Ağustos	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüsler

340 Yukarıdaki Tablo'da da görüldüğü gibi Isparta ve Burdur illeri hazır beton fiyatlarında şikâyetçinin iddia ettiği gibi bir fark bulunmamaktadır. Isparta ve Burdur hazır beton fiyatlarının karşılaştırılması, Göлтаş Beton'un şikâyetçiyi pazardan çıkarma amacıyla Burdur'da Isparta'da uyguladığı fiyatların önemli oranda altında satış yaptığını ve diğer teşebbüslerin de Göлтаş Beton ile benzer bir fiyat politikası izlediği iddiasını destekler nitelikte herhangi bir veri sunmamaktadır.

Ayrıca raportörler tarafından Göлтаş Çimento, As Ado Beton, Ata Beton, Kartaş ve Gür Beton'da yapılan yerinde incelemelerde belirtilen teşebbüslerin pazarda faaliyet gösteren bir rakiplerini pazar dışına çıkarma amacıyla birlikte hareket ettiklerini gösteren herhangi bir bilgi ya da belgeye ulaşılmamıştır.

J. SONUÇ

350 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.